

I. Czytanie ze zrozumieniem

Jeżeli trafilibyście do Jerozolimy w 75 roku p.n.e., to już objąłby was obowiązek uczęszczania do szkoły elementarnej. Leniuchy byłyby rozczarowane i niemile zaskoczone. Chociaż dziś również jesteście zobowiązani do nauki w szkołach, to za przewinienia nie dostajecie ani różgą, ani rzemieniem od sandałów, nawet jeśli wasz nauczyciel ma takie sandały.

W żydowskich szkołach karano biciem, podobnie jak w innych starożytnych ośrodkach nauczania. Hebrajskie słowo *músar* jest wieloznaczne: to określenie zarówno nauki, jak i bicia, czyli kary.

W starożytnej szkole żydowskiej było równie gwaro jak w szkole chińskiej. Uczniowie na głos powtarzali zadaną lekcję, przekrzykując się nawzajem. Kto głośniej krzyczał, ten był uważany za pilniejszego ucznia. Chcecie, to spróbujcie tej metody przyswajania wiedzy, ale raczej zastosujcie ją w domu, nie w szkole. Chyba, że wasz nauczyciel lubi eksperymenty i zgodzi się przeprowadzić lekcję na sposób starożytnych Chińczyków czy Żydów.

W VI i V wieku p.n.e. z inicjatywy wykształconej grupy społecznej, jaką byli pisarze, na terenie państwa żydowskiego powstawały synagogi. Dziś nazwa ta oznacza świątynię, przed wiekami był to ośrodek nauki religii i ojczystego prawa. Z czasem synagogi przekształciły się w szkoły średnie. Były to szkoły prywatne, więc nie każde dziecko mogło uczęszczać na naukę. Dla najbogatszych uczniów pisarze nauczyciele otwierali szkoły średnie we własnych domach. W szkołach uczono czytać, pisać w języku hebrajskim, religii, greki, filozofii, matematyki, geografii, astronomii, botaniki.

W II wieku p.n.e. powołano do życia szkoły elementarne - dla ludu; ale nie dla dziewcząt. Również prowadzone przez pisarzy. Chłopiec szedł do szkoły w szóstym roku życia. Przez cztery lata zgłębiał tajniki czytania, pisania oraz łatwych działań matematycznych. Następnie przez pięć lat uczył się historii, praw, zasad moralnych, muzyki religijnej i wybranego rzemiosła. Jego głównym podręcznikiem była „Biblia”.

W 75 roku p.n.e. nałożono na wszystkie dzieci Jerozolimy obowiązek uczęszczania do szkół elementarnych. W roku 64 n.e. obowiązek ten rozszerzono na cały kraj. Nauka trwała od rana do wieczora z jedną przerwą na obiad, raczej nie wymagała logicznego myślenia, wnioskowania czy kojarzenia, wymagała dobrej pamięci. Ten, kto szybko zapamiętywał, miał się z pewnością lepiej od innych uczniów. Na pamięć uczono się przede wszystkim fragmentów z „Biblii” oraz „Psalmsów”.

Małgorzata Strękowska-Zaremba, *Starożytny Izrael*. [w:] „Płomyczek” 7/8-9/06, listopad 2007, s. 12.

1. Szkołę hebrajską z 64 roku n.e. cechował:

- A) obowiązek nauki dla dziewcząt i chłopców
 B) zakaz stosowania kar cielesnych
 C) program nauczania zawężony do jednego przedmiotu
 D) brak przymusu uczęszczania na lekcje

2. W szkole hebrajskiej wymagano od uczniów:

- A) logicznego myślenia
 B) samodzielnego wyciągania wniosków
 C) indywidualnych talentów
 D) umiejętności zapamiętywania

3. Autorka tekstu żartuje, że współcześni nauczyciele nie używają sandałów do:

- A) eksperymentów szkolnych
 B) sprawdzania frekwencji
 C) utrzymania dyscypliny
 D) wpajania uczniom wiedzy

4. Wymienioną przez autorkę metodą nauczania było:

- A) pisanie trudnych dyktand
 B) głośne powtarzanie zadanego materiału
 C) ciągłe eksperymentowanie nauczyciela
 D) uczenie się przez zabawę

5. Żydowskie synagogi w starożytności pełniły funkcję:

- A) prywatnych szkół
 B) ośrodków kultu religijnego
 C) szkół dla wszystkich dzieci
 D) bibliotek i ośrodków kultury

6. Inicjatorami szkolnictwa w starożytnej Jerozolimie byli:

- A) duchowni
 B) królowie
 C) pisarze
 D) bogaci ludzie

II. Nauka o języku

7. Przez osoby można odmienić tylko:

- A) rzeczownik
 B) czasownik
 C) przymiotnik
 D) przysłówek

8. Wyrażenie przyimkowe znajduje się w zdaniu:

- A) Napisz to zadanie.
 B) Czyta wiersze i baśnie.
 C) On nie lubi słodczy.
 D) Przeszła po kładce.

9. Formę niedokonaną ma czasownik:

- A) chodzić
 B) zająć
 C) złożyć
 D) zabronić

10. Prawidłowo nazwano przypadek rzeczownika w zdaniu:

- A) Poszła do domu. - dopełniacz
 B) Czytała książkę. - celownik
 C) Dokuczał siostrze. - narzędnik
 D) Wziął widelec. - miejscownik

11. Prawidłowo nazwano rodzaj rzeczownika:

- A) radość - r. męski
 B) niechęć - r. żeński
 C) spokój - r. nijaki
 D) rozpacz - r. męski

12. Prawidłowo określono osobę czasownika w zdaniu:

- A) Dlaczego idziesz do domu? - osoba 3
 B) Zanieśli książki do biblioteki. - osoba 1
 C) Poczekam tu na ciebie. - osoba 2
 D) Przyszliście za wcześnie. - osoba 2

13. Spójnika nie ma w zdaniu:

- A) Pobiegł tędy, ale już go nie widać.
 B) Kupili dużo jabłek i gruszek.
 C) Przez chwilę stali na pomoście.
 D) Weź chustkę albo jakąś serwetkę.

14. Formę trybu rozkazującego ma czasownik w zdaniu:

- A) Niech ona zaśpiewa tę piosenkę.
 B) Może byś do nas przyszła?
 C) Muszę się tu zatrzymać.
 D) Niepotrzebnie chodźcie tą drogą.

15. Wyrazy bliskoznaczne znajdują się w szeregu:

- A) chłopak, dziewczyna B) dobry, dobroć C) chmura, obłok D) spokój, spokojny

16. Nieprawidłowo powiemy:

- A) On lubił kino.
 B) Mam nowy swetr.
 C) Kręci mu się w głowie.
 D) Opowiada o swym synu.

17. Stopień wyższy przymiotnika krzywy brzmi:

- A) krzywszy B) bardziej krzywy C) mniej krzywy D) prostszy

18. Wielką literą piszemy nazwy:

- A) wydarzeń historycznych B) zwierząt
 C) planet D) mieszkańców miast

III. Literatura

19. Mityczny Ikar zginął, ponieważ:

- A) leciał zbyt nisko nad wodą B) wznosił się zbyt wysoko
 C) ptaki rozszarpały mu skrzydła D) wiatr uniósł go w złą stronę

20. Imię Kory, pani podziemnego królestwa zmarłych, brzmiało:

- A) Arachne B) Helena C) Kiane D) Persefona

21. Syzyf uwięził Tanatosa i wówczas:

- A) ludzie przestali umierać B) zwiędły wszystkie kwiaty
 C) nastąpiło trzęsienie ziemi D) rozstąpiła się ziemia

22. Biała Czarownica (w książce pt. „Opowieści z Narnii”) sprawiła, że w jej królestwie zawsze:

- A) panowała wiosna B) rozlegał się śmiech C) był dobrobyt D) trwała zima

23. Do królestwa Narnii można było wejść przez:

- A) czarodziejskie lustro B) drzwi starej szafy C) zamkową wieżę D) dziurę w parkanie

24. Podczas wędrówki przez Afrykę Staś urządził mieszkanie we wnętrzu baobabu, któremu nadał nazwę:

- A) Afryka B) wolność C) nadzieja D) Kraków

25. Staś wybrał się nocą do nieznanego obozu, ponieważ:

- A) poszukiwał wody B) chciał odzyskać swą strzelbę
 C) szukał ratunku dla chorej Nel D) bał się zasadzki

26. Tomek Sawyer wraz z Huckiem Finnem zobaczyli w nawiedzonym domu:

- A) skarb B) zapieczętowany list C) porzucone kocięta D) tajemniczą księgę

27. Tomek zeznawał w procesie o:

- A) kradzież B) oszczerstwo C) włóczęgostwo D) morderstwo

28. W czasie pobytu na hiszpańskiej wyspie tytułowy bohater książki pt. „Podróże doktora Dolittle” zaprotestował przeciw:

- A) zmuszaniu dzieci do pracy B) walce byków
 C) zanieczyszczaniu rzek D) wycinaniu lasów

29. Morał bajki A. Mickiewicza pt. „Przyjaciele” brzmi:

- A) pies jest najlepszym przyjacielem człowieka B) prawdziwych przyjaciół poznaje się w biedzie
 C) przyjaciel nigdy cię nie zawiedzie D) las jest niebezpieczny dla człowieka

30. Podkreślony we fragmencie wiersza K. I. Gałczyńskiego wyraz jest:

*„Byłem wtedy mały jak muszelka,
a czarna suknia matki szumiała jak Morze Czarne”.*

- A) porównaniem B) przenośnią
 C) epitetem D) wyrazem dźwiękonaśladowczym